

Bank voorspelt goede toekomst voor geconditioneerd telen

Subsidies en ondernemerschap

Cor Hendriks: "Bij innovatieve investeringen moeten de financiële ratio's en vooral de te verwachten kasstroom meer dan gemiddeld ruimte te bieden om eventuele tegenvallers op te vangen."

"Geconditioneerde teeltsystemen hebben toekomst en worden de toekomst van de Nederlandse glastuinbouw. Die ontwikkeling is economisch, maatschappelijk en strategisch positief. Als marktleider in financiering wil de Rabobank samen met ondernemers innoveren en verantwoorde risico's dragen. Wij geloven in de geconditioneerde teelt."

TEKST EN BEELD: JAN VAN STAALDUINEN

milieu-
belasting

Met bovenstaande woorden maakt sectormanager tuinbouw Cor Hendriks van Rabobank Nederland duidelijk dat voor geconditioneerd telen een goede toekomst is weggelegd. Hij ziet veel mogelijkheden om de milieubelasting te verlagen en leverancier te worden van warmte en elektriciteit.

"Met zijn vele WKK-installaties benut de glastuinbouw fossiele brandstof efficiënter dan elektriciteitscentrales. Het in de sector geïnstalleerde elektrische vermogen komt nu al overeen met dat van twee moderne centrales.

Bovendien is de groei er nog niet uit. Mits teruglevering van elektra op het net

mogelijk is, is er in de glastuinbouw nog wel ruimte voor de capaciteit van nog zo'n centrale. Dit zou meegenomen moeten worden in de discussie over nieuwe centrales. Het kan betekenen dat één of meer geplande centrales niet gebouwd hoeven worden. De elektriciteitsconsumptie stijgt echter nog steeds. Feit blijft dat de Nederlandse glastuinbouw zich vanuit maatschappelijk perspectief goed ontwikkelt. De opkomst van geconditioneerde teeltsystemen versterkt dat."

Economische noodzaak

Hendriks noemt het economisch noodzakelijk dat de sector minder afhankelijk

wordt van fossiele brandstoffen. Hij wijst er op dat de olieprijs nu tegen de honderd dollar aanzitten. Door de beperkte raffinagecapaciteit, afnemende voorraden en groeiende wereldeconomie hoeft het daar niet bij te blijven. Alternatieve energiebronnen zijn dus noodzaak.

Voor de glastuinbouw is zonnewarmte een logische keuze, omdat de instraling op jaarbasis de warmtebehoefte overtreft. Technisch kunnen we die warmte oogsten, opslaan en op een later moment benutten. In Venlo draait binnenkort de Greenportkas, de tweede Kas Zonder Gas, die ook warmte levert aan een zorgcentrum, school en zwembad.

zonnewarmte

Tweede technologische revolutie

De sectormanager trekt een parallel met de substraatteelt, die algemeen wordt beschouwd als de eerste technologische revolutie in de glastuinbouw. Door boven de grond te telen kunnen telers het gewas veel directer sturen en neemt de ziektedruk af. Dat had een enorme productiestijging tot gevolg.

“Nu staat de sector aan het begin van zijn tweede technologische revolutie”, stelt Hendriks. “In combinatie met LED-verlichting, aardwarmte, mobiele teeltsystemen, automatisering en robotisering kan de geconditioneerde teelt de concurrentiepositie van Nederlandse glastuinbouwproducten wezenlijk versterken. Nederlandse ondernemers hebben bovendien het voordeel dat die ontwikkeling zich juist hier voltrekt. Ondernemers in andere landen kunnen op termijn volgen, maar handelen dan wel vanuit een achterstandspositie.”

concurrentiepositie

Productieverhoging

Voor het zover is moeten geconditioneerde teeltsystemen eerst rendabel worden. Daarvoor is meer nodig dan 20 tot 30% energiebesparing op bedrijfsniveau.

Volgens Hendriks vergt grond exclusief nieuwbouw van traditionele bedrijven een investering vanaf zo'n 150 euro per m². In de sterk geautomatiseerde potplantenteelten kan dat oplopen tot 500 euro per m². Voor gesloten of semi-gesloten kassen is een meerinvestering nodig van 60 tot 100 euro per m².

“Om het financiële plaatje sluitend te krijgen is een forse productiestijging noodzakelijk. Tot op heden blijft die achter bij de verwachtingen, maar het zou me zeer verbazen als de telers niet in staat zouden zijn om het benodigde niveau, met behoud van topkwaliteit, te realiseren.”

De sectormanager: “Voorlopig blijven stimuleringsmaatregelen nodig om telers over de streep te trekken en het leerproces te kunnen voortzetten. Wij zijn daarom erg blij met de MEI-regeling van de overheid. Van de extra kosten voor het geconditioneerde teeltsysteem is 40% subsidiabel. Hierdoor kan de bouw van deze kassen in een stroomversnelling komen en is de benodigde extra kennis versneld op te bouwen.”

extra investering

40% subsidiabel

Ook combinaties van systemen zijn denkbaar

Geconditioneerde teeltsystemen zijn er in verschillende uitvoeringen. Sommige concepten leunen dicht aan tegen de traditionele kas die met behulp van luchtramen wordt gekoeld, andere zijn volledig gesloten.

Cor Hendriks erkent dat het niet eenvoudig is om uit die systemen een keuze te maken. “Wat dat betreft verkeert de sector momenteel in een spagaat”, meent hij. “Naarmate telers meer praktijkervaring opdoen, komen de voors en tegens van de verschillende systemen in relatie tot specifieke teelten scherper in beeld. Daarnaast kunnen locatiegebonden aspecten een rol spelen bij de keuze. Dat geldt bijvoorbeeld ten aanzien van de mogelijkheid om aquifers te benutten. Het SynErgie platform is een uitstekend middel om deze ervaringen met elkaar te delen.”

Hendriks kan zich voorstellen dat er bedrijven ontstaan waarin verschillende systemen naast elkaar bestaan, inclusief WKK. Binnen energieclusters is dat al het geval. “Gaandeweg groeit het vermogen van de sector om zonnestraling om te zetten in warmte en elektriciteit. Dat maakt het ook noodzakelijk om daarvoor nieuwe afnemers te vinden, zoals woonwijken, instellingen en bedrijfscomplexen.”

Die ontwikkeling is in meerdere opzichten positief. Energielevering gaat een substantiële bijdrage leveren aan het bedrijfsresultaat, het maakt de bedrijven en de maatschappij minder afhankelijk van fossiele brandstoffen en het is goed voor het imago van de sector.

Gunstige voorwaarden

Ook financiers kunnen hun klanten met specifieke producten tegemoetkomen. Hendriks: “Wij hebben onder andere de Stichting Garantiefonds Rabobanken, waaruit lokale banken ongeacht het teeltsysteem een achtergestelde lening kunnen verstrekken van maximaal 500.000 euro per bedrijf. Deze kan de eerste vijf jaar aflossingsvrij zijn en heeft een maximale looptijd van vijftien jaar. Daarnaast is er een Groei- en Innovatielening van maximaal één miljoen euro per bedrijf.”

Beide leningen zijn samen goed voor 1,5 miljoen euro financiering. “We passen dit toe wanneer het vermogen en/of onderpand niet toereikend zijn om de gewenste investeringen doorgang te laten vinden en de bank toch veel vertrouwen heeft in het ondernemerschap. We hebben ook een projectenfonds voor innovatieve ontwikkelingen. De bedragen zijn kleiner, maar ook daarmee zijn innovaties te ontwikkelen.”

Kasstroom en weerstandsvermogen

Ondanks het vertrouwen in geconditioneerde teeltsystemen moeten, zoals bij alle innovatieve investeringen, de financiële ratio's en vooral de te verwachten kasstroom voldoende ruimte bieden om eventuele tegenvallers op te vangen. “Dat heeft alles te maken met het leergeld dat telers bij innovatie mogelijk moeten betalen”, licht Hendriks toe.

“Bij geconditioneerd telen is het eerste jaar altijd een overgangsjaar. Daarin leren de ondernemer en zijn medewerkers hoe zij de sturingsvariabelen moeten inzetten om de teelt te optimaliseren. Ook in het tweede jaar kan het potentieel voor een deel onbenut blijven. Om dan toch aan alle betalingsverplichtingen te kunnen voldoen, moet het bedrijf voldoende weerstandsvermogen hebben en in de uitgangsspositie een bovengemiddelde kasstroom genereren. Daarnaast moet je rekening houden met lagere marktprijzen. We gaan dus niet over één nacht ijs, maar zijn wel bereid om te ondernemen en risico's te lopen. Wij geloven in de geconditioneerde teelt en in ondernemerschap.”

weerstandsvermogen

Geconditioneerde teeltsystemen maken de sector minder afhankelijk van fossiele brandstoffen, zijn beter voor het milieu en kunnen de concurrentiepositie van de Nederlandse glastuinbouw versterken. Om die redenen ziet Rabobank Nederland veel perspectief in de sector. Om eventuele financiële tegenvallers te kunnen opvangen, moet er voor een verantwoorde financiering wel een bovengemiddelde kasstroom zijn. Dankzij de MEI-regeling en specifieke producten van financiers kunnen geconditioneerde teeltsystemen in de praktijk worden doorontwikkeld.

SAMENVATTING